

Memòria
Socialista

PARLAMENT DE CATALUNYA	Secretaria General
REGISTRE GENERAL	
30 NOV. 2023	
ENTRADA NÚM.	116807
N.T.	/13

President Memòria Socialista
29/11/23

Aportació per escrit - Associació Memòria Socialista ^{CS}

Per la nostra entitat, és un gran honor i estem molt agraïts que se'ns hagi permès poder fer aquest escrit i opinar sobre la nova llei de memòria democràtica de Catalunya. Donem, per tant, les gràcies a la comissió de justícia i al Parlament per aquesta oportunitat.

Un cop dit això i entrant en matèria de la mateixa llei celebrem que per fi es plantegi la possibilitat, amb l'esperança que es compleixi, d'aconseguir per fi una llei integral de memòria democràtica, pel nostre país. Som conscients que aquesta llei dels treballs precedents i com no és el primer cop que aquesta proposta arriba al Parlament. Esperem que en aquesta legislatura sigui la definitiva on s'aprovi amb el suport majoritari del Parlament i les entitats memorialistes de Catalunya.

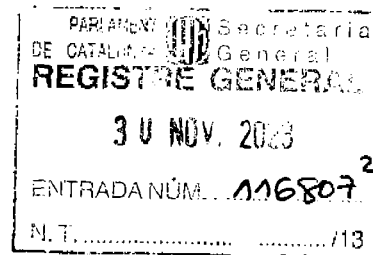
Com ja hem dit, el projecte de llei de Memòria Democràtica elaborat pel govern té com a objectiu fusionar tres lleis vigents en una sola normativa: la Llei 13/2007, de 31 d'octubre, del Memorial Democràtic; la Llei 10/2009 sobre la localització i identificació de persones desaparegudes (Llei de fosses); i la Llei 11/2017 del 4 de juliol, de reparació jurídica de les víctimes del franquisme (aquesta última no s'integra i roman en vigor). També incorpora aspectes de la Llei 16/2020, del 22 de desembre, sobre la desaparició forçada de menors a Catalunya.

Catalunya, fins ara, ha estat sempre pionera en temes de memòria democràtica, però, en els darrers anys, ha quedat endarrerida per altres comunitats, que ja disposen de les seves pròpies lleis integrals. En l'actual plena ofensiva dels governs de dretes autonòmics, on PP i VOX estan eliminant sistemàticament les lleis de memòria democràtica, creiem que Catalunya ha de tornar a ser un exemple per tot l'estat i fer un pas endavant en aquesta matèria.

En èpoques anteriors i paral·lela a la actual llei, ja es va fer i s'ha intentat treballar per part del GPS, una nova llei integral per Catalunya al juliol de 2021, que per desgràcia, encara no ha acabat la seva tramitació, però com entitat valorem molt positivament aquest intent i la voluntat del grup parlamentari socialista de dotar al nostre país, d'una llei pròpia, que emmarqui el conjunt de la memòria democràtica a Catalunya.

**Memòria
Socialista**

És, doncs, aquesta nova llei, un punt d'inflexió que ens pot permetre cobrir tots els buits deixats durant els últims anys, com els espais de memòria, la simbologia franquista, el nou règim sancionador, la governança del memorial, etc.

Algunes consideracions que hem realitzat com entitat, es troben centrades en àmbits locals, associatius i del mateix memorial. S'ha de tindre més en compte el paper que han desenvolupat i encara desenvolupen tant ajuntaments com museus locals arreu del territori català. La memòria democràtica és una temàtica molt destacada amb molt suport per part d'entitats memorialistes locals o territorials que no dubten a col·laborar estretament amb les institucions locals del nostre país, així com amb altres entitats arreu del territori.

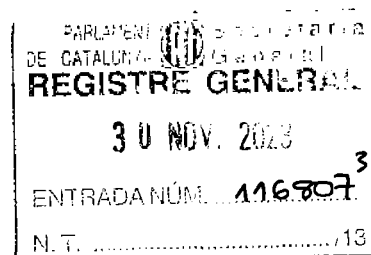
Pel que fa al paper que les entitats tenen o han de tenir a la nova llei, i la pedagogia de la memòria, a l'article 35, apartat 1 del Capítol V, pensem que seria recomanable, que el Departament d'Educació consultés i consensués el currículum amb el Memorial Democràtic pel que fa als continguts República, Guerra d'Espanya, Franquisme i Transició democràtica, així com el tractament que se'n fa en els llibres de text.

Per altra banda, l'article 39 del Títol V, que parla de fomentar i enfortir l'associacionisme i la participació ciutadana amb el tema que ens pertoca. Es tracta d'una peça clau i volem valorar el paper que es realitza des del món associatiu, un món molts cops sense cap eina econòmica, fonamentat en la voluntat de treball i participació dels membres de les diferents entitats i del món civil i associatiu del nostre país. Aquestes entitats, massa vegades, acaben desenvolupant tasques que pertocarien a les institucions públiques. Una situació a la qual, a més de les dificultats habituals i ja esmentades, s'afegeixen la manca de recursos i les dificultats per demanar les diverses subvencions que ens trobem en el nostre dia a dia.

Una petició que creiem necessària fer és el reconeixement de les entitats memorialistes, com entitats d'utilitat pública. Duem a terme una tasca de divulgació i recerca, pel conjunt de la nostra societat, i que, sense cap mena de dubte, resulta beneficiós per aquesta. Una tasca que s'hauria de veure reflectida i reforçada en a la nova llei i en aquest punt.

Memòria
Socialista

És cert que hi ha a diversos articles com el 71 on es fa referència als ens locals amb expressions com "contribuir" en el compliment de la llei. També el 2.3 o 4 on es fa referència a les institucions locals. Així i tot pensem que no és suficient, el seu paper hauria de ser més rellevant i destacat dins la llei, no limitant-se únicament a un paper de col·laboradors, ja que molts cops són aquestes institucions les que lideren juntament amb entitats la recerca i divulgació de la memòria democràtica.

Per posar un exemple, quan es parla a l'art. 23-32, sobre els desapareguts i les fosses, les entitats i els ajuntaments haurien que tenir un paper força més destacat, podent ser precisament, aquest últim qui dirigissin les mateixes.

En relació amb la retirada de simbologia franquista (art. 48-53), la llei concedeix a la Generalitat, mitjançant els seus serveis territorials, la competència per eliminar aquesta simbologia. Tot i que les entitats locals poden intervenir i col·laborar en aquesta tasca, la llei no reconeix la capacitat dels ajuntaments, pel que fa al espai privat, ja que no els dota de les atribucions adients per actuar en aquest supòsit, i creiem com entitat que, que els ajuntament si tindrien que poder actuar també en els espais privats.

Aquesta disposició limita l'autonomia dels ajuntaments en aquesta qüestió, i el projecte de llei hauria de ser modificat per permetre que, en cas que els ajuntaments compleixin els requisits legals per a la retirada de simbologia franquista, no calgui l'autorització prèvia de la Generalitat. Aquest canvi contribuiria a agilitzar els processos i a atorgar una major autonomia als ens locals.

En relació amb la governança de la DGMD i el MD, s'hauria d'evitar confondre o superposar competències, i aclarir a la llei les competències de cada un dels organismes i qui és el responsable de cada aspecte. La DGMD, ha d'establir uns criteris perquè el memorial democràtic tingui clara les seves polítiques generals, mentre que el MD ha de treballar tot el relacionat al contingut jurídic i gestionar, per exemple, el pal de fosses o el cens de desapareguts.

El resultat final hauria de ser, a parer nostre, un enfortiment del Memorial Democràtic que acabis agafant la resta de temàtiques. Un enfortiment que permetés al memorial la gestió d'un banc de la memòria, l'inventari dels espais de memòria o les diferents

**Memòria
Socialista**

subvencions, i que fos el mateix memorial qui gestionés i controlés el registre d'entitats memorialistes de Catalunya.

Seria molt recomanable que, a la nova llei, s'establís un procediment objectiu basat en els mèrits i en la capacitat, i que fos transparent, per tal d'escollir al director del Memorial Democràtic, com un concurs públic, i que despolititzés el mateix, per tal de buscar la màxima eficàcia i transparència.

La llei ha de preveure la creació d'una oficina d'atenció i assessorament a les víctimes, seguint l'exemple de la llei estatal. Pel que fa als espais de Memòria Democràtica (MD), cal atorgar més responsabilitats i atribucions a la Xarxa d'Espais, la qual està composta per centres i llocs de titularitat municipal. D'altra banda, la normativa estableix un sistema de protecció i declaració dels espais que presenta coincidències amb la legislació de patrimoni cultural de Catalunya.

Seria adient, establir homologacions, amb en la llei de patrimoni del nostre país, que data ja de 1993, i que eviti, que es creïn confusions i problemes entre una i l'altre.